

دیدگاه

شماره: ۳۷۱	موضوع: تعیین قیمت تضمینی خرید با هدف افزایش بلند مدت تولید داخلی یا جبران هزینه های مقطعی تولیدکنندگان
تاریخ: ۱۳۹۲/۰۲/۳۰	

تهیه و تنظیم: محمدرضا صادقی روشانی

توضیح اجمالی:

دقیقاً یکسال پیش در همین مقطع زمانی طی دیدگاهی در زمینه راهکارهای منطقی کردن سمت و سوی اعتبارات به سوی افزایش تولیدات داخلی پیشنهاد شد که اصولاً حمایت از تولید داخلی خصوصاً محصولات کشاورزی بسیار مطمئن تر از خرید آن از فروشندگان بعضاً چند ملیتی خارجی می باشد (علی الخصوص در مورد گندم که محصولی استراتژیک و مهم در زنجیره امنیت غذایی است) و توصیه شد که دولت از هم اکنون (خرداد ماه) تعیین قیمت های خرید تضمینی سال زراعی ۱۳۹۱/۹۲ را در دستور کار قرار دهد. به نحوی که قیمت های مصوب کالاهای استراتژیک نظیر گندم در اوایل پاییز اعلام گردد تا کشاورزان ضمن داشتن انگیزه کافی برای افزایش سطح زیر کشت و عملکرد و قبل از فصل تصمیم برای نوع کشت، از عزم دولت بر ای جبران هزینه ها با نرخ عادلانه و به زبان قیمت مشابه خارجی مطمئن شوند. اما برابر اطلاع بواسطه نامکفی بودن قیمت های تضمینی، دلالت در خرید گندم از دولت جلو افتاده اند و اقدام به خرید گندم کشاورزان با نرخ هایی بالاتر از قیمت های تضمینی نموده اند.

نکات کلیدی:

- ۱ - هدف اصلی از تعیین قیمت های خرید تضمینی، هدایت کشاورزان به سمت انتخاب کشت محصولات زراعی استراتژیک است که با قوت لایموت و امنیت غذایی مردم سروکار داشته و خصوصاً در شرایط فعلی با ارائه سیگنال هایی به تولیدکنندگان آنها را به تولید محصولات مورد نظر دولت در جهت افزایش ذخایر استراتژیک و احتیاطی ترغیب نماید.
- ۲ - تعیین قیمت های نازل و غیر واقعی برای چنین محصولاتی و بازنگری بعدی در تصمیم به منظور افزایش مصوبه قیمت های تضمینی (و جبران مافات یا پوشش هزینه های کشاورزان در خرداد ماه سال بعد به جای تعیین قیمتی رقابتی در مقطع شهریور یا مهر هر سال)، تداعی سیاست چوب و پیاز می باشد که علی رغم پرداخت هزینه های مکفی اما دیر هنگام به کشاورزان و تحمل بار مالی آن از سوی دولت، لزوماً منتج به سیاست افزایش تولید همه جانبه اینگونه محصولات نمی شود، اما رضایت خاطر کشاورزان را در همان مقطع فراهم می نماید.
- ۳ - اگرچه بازنگری در قیمت های خرید تضمینی در مقطع خرداد، موجب جبران مافات خواهد شد و بازنگری در پوشش هزینه کشاورزان، میزان وفاداری به این کشت را قدری بیشتر می نماید (یا وفاداری آنها به این کشت را تثبیت می نماید)، اما موجب ورود کشاورزان جدید به انتخاب این کشت نخواهد شد. زیرا این دسته از کشاورزان با مشاهده عدم قطعیت های مربوط به تعیین دو مرحله ای قیمت های تضمینی خرید گندم حاضر به رها کردن درآمدهای قطعی محصولات دیگر نخواهند بود. مگر اینکه دولت به جای اتخاذ سیاست تعیین دو مرحله ای نرخ های تضمینی (اعلام یک نرخ در مهر ماه و بازنگری مجدد آن در خرداد سال بعد)، از همان مقطع شروع سال زراعی (مهرماه ۹۲) نسبت به تعیین و اعلام قیمت های واقعی و رقابتی با گندم وارداتی، با هدف تامین امنیت غذایی، افزایش تولید پایدار و تامین ذخایر احتیاطی اقدام نماید.
- ۴ - امسال دومین سال پی در پی است که دولت تصمیم به بازنگری در قیمت های خرید تضمینی گندم در خرداد ماه گرفته است، به نحوی که در سال جاری بعضاً واسطه های منطقه ای اقدام به دور زدن دولت و خرید گندم کشاورزان با نرخ هایی بالاتر از قیمت های تضمینی نموده اند. اگر چه جبران هزینه های واقعی و همراه با سود عادلانه کشاورزان از سوی دلالتان موجب خوشحالی مقطعی کشاورزان شده است، اما ذکر این نکته خالی از فایده نیست که استمرار این سیاست موجب ایجاد عدم قطعیت در جبران هزینه ها و ریزش کشاورزان وفادار به کشت گندم خواهد شد.
- ۵ - اگر گندم خریداری شده (برابر اطلاع) توسط دلالتان عراقی انجام شده باشد، اگر چه این امر به منزله توسعه صادرات گندم می باشد و می توان به ازای ارز حاصل از آن با قیمت هایی معادل قیمت خرید واسطه ها، گندم وارداتی خریداری نمود. اما تا مادامی که مکانیزم هدایت و استفاده از ارزهای صادراتی به سمت نیازهای واقعی سامان داده نشود، کماکان سیاست تعیین قیمت خرید تضمینی (در اوایل مهرماه هر سال) با نرخ رقابتی (و با نرخ به زبان خرید گندم خارجی) مناسب ترین سیاست در تامین امنیت غذایی کشور خواهد بود.
- ۶ - بررسی تجربه سال های گذشته نیز حاکی از آن است که با فرض ثابت بودن شرایط آب و هوایی، در سال هایی که قیمت های مناسبی برای خرید تضمینی محصولات در زمان مناسب تعیین و اعلام شده است نیاز به واردات بسیار کمتر بوده و سیر منطقی افزایش تولید پایدار محصولات را شاهد بوده ایم. لذا چنانچه دولت نرخ تضمینی را با عنایت به دو مؤلفه فوق (هم به موقع و هم با نگاهی به نرخ تورم و قیمت تمام شده گندم وارداتی)، به صورتی عادلانه تعیین و اعلام نماید، احتمال و اجبار خرید گندم وارداتی با هزینه هایی بالاتر از قیمت گندم داخلی مرتفع خواهد شد و ذخایر استراتژیک و احتیاطی کشور از گندم تولید داخل انباشته و تبعاً مازاد آن نیز صادر خواهد شد.